

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania D. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w dniu 25 października 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 6 lipca 2017 r., po rozpoznaniu apelacji organu rentowego, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 8 czerwca 2016 r. i oddalił odwołanie D. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 20 stycznia 2016 r., mocą której stwierdzono, że odwołująca się jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega od 1 czerwca 2015 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Sąd drugiej instancji uznał ustalenia dokonane przez Sąd Okręgowy za wadliwe częściowo. Tym samym dodatkowo ustalił, że odwołująca się była

zgłoszona do ubezpieczenia społecznego od 17 listopada 2010 r. do 31 maja 2015 r. z tytułu zatrudnienia na stanowisku księgowej w Kancelarii Doradcy Podatkowego – I. U. z siedzibą w D. za minimalnym wynagrodzeniem za pracę, które nie uległo zmianie wraz ze zmianą w 2014 r. wymiaru zatrudnienia do ½ etatu. I. U. jest mamą odwołującej się. W okresie o 28 stycznia 2015 r. do 22 maja 2015 r. odwołująca się przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą. Po obniżeniu przez organ rentowy podstawy wymiaru składek i rozstrzygnięciu tego wątku przez sąd (wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 października 2016 r.) odwołująca się rozwiązała umowę o pracę z dniem 31 maja 2015 r. i z dniem 1 czerwca 2015 r. zgłosiła w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej rozpoczęcie działalności pod firmą D. w zakresie działalności usługowej związanej z administracją biura. Odwołująca się podpisała z I. U. umowę najmu lokalu użytkowego i urządzeń technicznych. W dniu 11 czerwca 2015 r. odwołująca się urodziła dziecko (ciąża była zagrożona, powodowała konieczność przyjmowania leków oraz pobytu w szpitalu).

W ocenie Sądu Apelacyjnego ocena przesłanek z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1442, dalej ustawa systemowa) oraz art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 672) nie daje podstaw do przyjęcia, że doszło do faktycznego rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, związek czasowy między nieskuteczną próbą podwyższenia wysokości podstawy wymiaru składek a podjęciem decyzji o zarejestrowaniu działalności gospodarczej z podstawą wymiaru składek 9.000 zł ujawnia pozorność całego przedsięwzięcia. Naturalnie sam fakt pozostawiania odwołującej się w ciąży nie stoi na przeszkodzie rozpoczęciu działalności gospodarczej, lecz chodzi o faktyczne jej rozpoczęcie. W tej kwestii zgromadzone dowody zostały sporządzone – w ocenie Sądu Apelacyjnego – wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania, zwłaszcza że zgłoszona podstawa wymiaru składek nie była adekwatna do uzyskiwanego przychodu. Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny orzekł z mocy art. 386 § 1 k.p.c.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pełnomocnik

odwołującej się, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie:

- art. 68 ust. 1 pkt lit. a w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej przez błędną wykładnię i przyjęcie, że D. D. nie podlega od 1 czerwca 2015 r. ubezpieczeniu społecznemu;

- art. 13 pkt 4 ustawy systemowej w związku z art. 83 § 1 k.c. przez błędną wykładnię i przyjęcie pozorności w odniesieniu do rozpoczęcia prowadzonej działalności;

- art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej przez jego błędną wykładnię, że ubezpieczona nie rozpoczęła działalności gospodarczej, mimo iż zostały uzewnętrznione jej istotne cechy (ciągłość);

- art. 6 k.c. przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że ciężar udowodnienia pozorności działalności gospodarczej nie spoczywał na organie rentowym;

- art. 382, 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez wydanie orzeczenia w oderwaniu od zebranych dowodów.

Mając na uwadze powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność, gdyż wyrok narusza prawo a uchybienia Sądu są tej wagi, że mogą stanowić samodzielne podstawy kasacyjne.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania; ewentualnie o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od odwołującej się kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Warunkiem dopuszczenia do merytorycznego rozpoznania skargi jest wykazanie przez skarżącego jednej z przesłanek, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1- 4 k.p.c. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazano na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2018 r., IV CSK 601/17 LEX nr 2500416). Nadto przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia i do istnienia takiego związku między wytykanym uchybieniem, a wynikiem postępowania w sprawie powinien zmierzać skarżący.

Tymczasem zaskarżony przez odwołującą się wyrok z całą pewnością nie jest dotknięty wadliwością o takich cechach, jak opisane wyżej. Po pierwsze, odsyłanie na tym etapie sprawy do podstaw kasacyjnych – w celu wyodrębnienia oczywistego naruszenia prawa – nie jest zabiegiem skutecznym, bowiem aktualnie pozostają one poza obszarem działania Sądu Najwyższego. W ten sposób oczywistość skargi kasacyjnej nie operuje konkretnym przepisem (przepisami), którego naruszenie spełnia wyżej opisane cechy.

Po wtóre, skarżąca zapomina, że etap postępowania przed Sądem Najwyższym nie stanowi kontynuacji postępowania przed sądami powszechnymi. Z tego względu ingerencja w ocenę dowodów jest na tym poziomie niedopuszczalna. Podstawą skargi nie mogą być jednak zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, skoro mieszczą się w ramach swobodnej oceny dowodów, czyli dyskrecjonalnego uprawnienia sędziego. Spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej jest związany – zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. – ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2017 r., I PK 85/16, LEX nr 2297412).

Należy podkreślić, że ustalenie czy doszło do faktycznego rozpoczęcia działalności gospodarczej jest kwestią ustaleń faktycznych, które nie poddają się weryfikacji w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), jeżeli sędziowska

ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie jest rażąco wadliwa lub oczywiście błędna. O wadliwości czy też błędzie nie można mówić tylko dlatego, że końcowy werdykt w sprawie rażąco odbiega od stanowiska odwołującej się strony.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji. O kosztach orzeczono w myśl art. 98 § 1 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego ustalona została w oparciu o uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16 (OSNP 2017 nr 1, poz. 16) w związku z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 w brzmieniu nadanym przez rozporządzenie zmieniające z dnia 3 października 2016 r., Dz.U. z 2016 r., poz. 1667).